

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 837/19

לפני : כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט ג' קרא

העותר : עו"ד יוסי פוקס

נ ג ד

המשיבים : 1. היועץ המשפטי לממשלה
2. ראש הממשלה

עתירה למתן צו על תנאי ולמתן צו ביניים

בשם העותר : בעצמו

פסק-דין

השופט ג' קרא:

1. במסגרת העתירה שלפנינו מבקש העותר כי נורה למשיב 1 (להלן: המשיב) להימנע מקבלת "החלטה עקרונית על העמדה לדין בכפוף לשימוע" בקשר לחקירות הפליליות המתנהלות בעניינו של המשיב 2 בטרם יערך השימוע, וכן כי כל עוד לא תתקבל החלטתו הסופית בעניין, יימנע המשיב מקבלת החלטה ומפרסומה עד לאחר קיום הבחירות לכנסת ביום 9.4.2019.

2. בתמצית, טענת העותר היא כי קבלת החלטה על העמדה לדין בכפוף לשימוע חורגת ממתחם הסבירות, מהווה התערבות בהליך הבחירות ואינה עולה בקנה אחד עם "זכות הציבור לדעת" עקב הצגתו של מידע חלקי בלבד. לשיטתו של העותר יש לקבוע כי בתקופה הסמוכה למערכת בחירות המשיב רשאי לפרסם אך את החלטתו הסופית, שצריכה להתקבל לאחר קיום שימוע כדין. עוד נטען כי הלכה למעשה הליך קבלת

ההחלטה בעניינו של המשיב 2 הואץ בשל קיומה של מערכת הבחירות וכי פעולות המשיב בקשר עם הליכי היידוע, השימוע ופרסום ההחלטה שאינה סופית, אינן מעוגנות בדין, פוגעות בזכות לשוויון ואינן תואמות את שנקבע בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה הנוגעות לעניין. במסגרת העתירה מתבקש כי יינתן צו ביניים שיעניק סעדים דומים לאלו המבוקשים בעתירה ולחלופין כי בית משפט זה יכריע בסוגיה בתוך כשבועיים ימים.

3. דין העתירה להידחות על הסף שכן בנסיבות העניין, מצאנו כי העותר מתעבר על ריב לא לו ואינו הגורם המתאים להגשת העתירה (ראו והשוו לבג"ץ 5179/13 דמרי נ' היועץ המשפטי לממשלה (22.7.2013), ובהקשר זהה לעניינו ראו את פסק דינו של בית משפט זה בבג"ץ 355/19 עמותת הרצליה למען תושביה נ' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקה 4 (15.1.2019) שלא הכריע בסוגיה). העותר טוען אמנם כי הינו עותר ציבורי המייצג את ציבור הבוחרים הנפגע באופן ישיר מההחלטה, וכי להחלטה חשיבות חוקתית בהיותה עוסקת ביסודות המשטר הדמוקרטי ובהליכי הבחירות. אכן, ההלכה הפסוקה הרחיבה במהלך השנים את זכות העמידה בעניינים ציבוריים, כדי לאפשר ביקורת שיפוטית בנושאים בעלי אופי ציבורי הקשורים בקידומו של שלטון החוק, אכיפת עקרונות חוקתיים, ותיקון פגמים מהותיים בפעולות המינהל הציבורי. עם זאת, כפי שנפסק:

"...על אף הרחבת זכות העמידה כאמור, נשמר העיקרון שלפיו בית המשפט לא ייעתר, דרך כלל, לעתירה ציבורית מקום שברקע העניין מצויים אדם או גוף אשר נפגעים באופן ישיר מנושא העתירה, ואשר נמנעו מפנייה לבית המשפט לבקש סעד על אף הפגיעה בזכות או באינטרס שלהם. בנסיבות כאלה, כאשר קיים נפגע ישיר מפעולה שלטונית, והוא עצמו אינו פונה לבית המשפט, עשוי בית המשפט שלא להכיר בזכות העמידה של העותר הציבורי... הטעמים לסייג זה נעוצים, בין היתר, בתפיסה שלפיה מקום שאדם המושפע מפעולה שלטונית אינו עותר כנגדה, משמעות הדבר היא כי אין מקום וצורך אמיתי בהתערבות שיפוטית. כן יש להניח כי עותר ציבורי המתערב במחלוקת לא לו אינו מצויד במכלול הנתונים והפרטים הצריכים לעניין, המצויים בידיו של הנוגע בדבר" (בג"ץ 6972/07 לקסר נ' שר האוצר, בפסקה 24 (22.3.2009), ההדגשה הוספה – ג.ק.).

וראו גם בג"ץ 962/07 לירן נ' היועץ המשפטי לממשלה, בפסקאות 14-15 (1.4.2007) (להלן: עניין לירן); בג"ץ 1759/94 סרוזברג נ' שר הביטחון, פ"ד נה(1) 625 (1994), ולדיון כללי, דפנה ברק-ארז משפט מינהלי כרך ד - משפט מינהלי דיוני

286-292 (2017); אליעד שרגא ורועי שחר המשפט המינהלי כרך ב - עילות הסף 118-120 (2008)). איננו מקלים ראש בטיבו של העניין, ובפרט על רקע הליך הבחירות, הליך שככלל מצוי בלב המשטר הדמוקרטי ותקינותו עשויה להצדיק הידרשות לעתירה ציבורית גם מקום שהעותר הוא אינו הנפגע הישיר (עניין לידן, בפסקה 15). בנסיבות העניין, ובהינתן העובדה שהנפגע הישיר יכול לייצג את עניינו במובהק יותר מכל עותר, לא מצאנו מקום להיענות לעתירה.

4. סוף דבר, העתירה נדחית.

ניתן היום, כ"ט בשבט התשע"ט (4.2.2019).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט